

Aleg. 630

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego L. 53.229/04 z dnia 5. lipca 1904 w sprawie wydzielenia gminy i obszaru dworskiego Zwiniacz z okręgu sądowego i starostwa w Czortkowie, a przydzielenia do okręgu sądu powiatowego w Budzanowie i starostwa w Trembowli.

Wysoki Sejmie!

Gmina Zwiniacz w powiecie Czortkowskim położona stara się od roku 1892 o przyłączenie jej do okręgu sądowego w Budzanowie a z powodu mniejszego oddalenia od tej miejscowości bo $6\frac{1}{2}$ kilometrów, gdy do sądu w Czortkowie, do którego obecnie należy, oddalenie wynosi 19 kilometrów. W ślad za zamierzonym przydzieleniem nastąpiłoby przyłączenie gminy i obszaru dworskiego do powiatu i Rady powiatowej w Trembowli, jak też do c. k. urzędu podatkowego w Budzanowie.

W roku 1892 prośbie gminy odmówiono z powodu sprzeciwienia się Wydziału powiatowego w Czortkowie i z powodu odstąpienia od tej sprawy obszaru dworskiego.

Przez lat 9 nie ponawiała gmina swego żądania, i dopiero w roku 1901 wniosła prośbę do Wydziału krajowego, który dla zbadania sprawy zasięgnął opinii władz rządowych i autonomicznych.

Rada powiatowa w Czortkowie jednogłośnie uchwala z d. 28. stycznia 1902 sprzeciwiła się proponowanej przez gminę Zwiniacz zmianie terytoryalnej, a to z powodu, że siła podatkowa powiatu zmniejszy się przez to wyłączenie, a dogodność z przyłączenia gminy do Budzanowa jako miejscowości bliższej, gdzie ludność swe sprawy sądowe i podatkowe mogłaby załatwiać, jest mniejszą w porównaniu z korzyściami należenia do sądu w Czortkowie, w której to miejscowości są wszystkie władze rządowe i autonomiczne skoncentrowane i gdzie niebawem ma być utworzony sąd kolegialny a utworzenie szkoły średniej spodziewanem jest w niedalekiej przyszłości.

Sprawozdaniem z d. 1 kwietnia 1902 L. 155 do sądu obwodowego w Tarnopolu sprzeciwił się c. k. sąd powiatowy w Czortkowie wydzieleniu gminy Zwiniacz.

Prezydyum c. k. sądu obwodowego w Tarnopolu opierając się na przychylniej opinii c. k. sądu w Budzanowie i wyższy c. k. sąd krajowy we Lwowie uznały projektowane przyłączenie gminy Zwiniacz do sądu w Budzanowie jako korzystne dla gminy.

Wydział krajowy rozważywszy sprawę i skonstatowawszy, że gmina Zwiniacz oddaloną jest od c. k. sądu obwodowego w Tarnopolu 581 kilometrów; od starostwa i Reprezentacyi w Trembowli 24 kilometrów; od Czortkowa 19 kilometrów; od Budzanowa 6·5 kilometrów, — uznał projektowaną przez gminę zmianę terytoryalną jako

dla niej korzystną, a w sprawozdaniu swem z d. 9. września 1903 L. W. 80681. przedłożył obradującemu w tymże roku Wysokiemu Sejmowi wniosek, do wyrażenia c. k. rządowi opinii, że w interesie kraju i gminy Zwiniacz leży, iżby ta wraz z obszarem dworskim została wydzieloną z okręgu sądowego i politycznego w Czortkowie, a przydzieloną do sądu powiatowego w Budzanowie i do starostwa w Trembowli.

Komisya administracyjna, której Wysoki Sejm to sprawozdanie do rozpatrzenia przydzielił, zgodziła się z zapatrywaniem Wydziału krajowego a sprawozdanie komisji z d. 3. października 1903 i proponowany wniosek przyszedł pod obrady Wysokiego Sejmu d. 12. października 1903.

W sprawie tej zabrał głos prezes Rady powiatowej Czortkowskiej poseł Rudrof, przemawiając przeciw wnioskowi komisji administracyjnej a Wysoki Sejm uchwalił odesłać sprawę tę napowrót do komisji administracyjnej celem dokładniejszego zbadania względnie ścisłego dochodzenia. Komisya ta jednak nie przedłożyła Wysokiemu Sejmowi ponownego sprawozdania. Pismem z d. 28. maja 1904 do Wydziału krajowego upraszała Zwierzchność gminy Zwiniacz o omawiane przyłączenie do Budzanowa.

Wskutek tej prośby zajął się Wydział krajowy uzupełnieniem dochodzeń i przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie z d. 5 lipca 1904, w którym stawia wniosek przychylny żądaniu gminy.

Sprawozdanie to nie przedstawia żadnych nowych momentów i jest prawie identyczne ze sprawozdaniem Wydziału kr. L. W. 80681/1903 z daty 9. września 1903.

W tej samej sprawie wpłynęły obecnie do Wysokiego Sejmu dwie petycye, z których jedna od gminy Zwiniacz ponawiająca poprzednie życzenie, druga zaś od niektórych mieszkańców Zwiniacza sprzeciwiająca się zamierzonemu wyłączeniu. Ta ostatnia petycya podpisana jest przez włościan, przez właścicieli i dzierżawców obszaru dworskiego, jak też przez funkcyonaryuszy miejscowych urzędów jak poczty, straży skarbowej etc.

Komisya administracyjna, której i te petycye przydzielone zostały — wobec różniących się zapatrywań stron interesowanych — wobec przemówienia prezesa Rady powiatowej posła Rudrofa, a pomna uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 12. października 1903, rozpatrzyła wszystkie momenta przemawiające za i przeciw proponowanemu przyłączeniu gmin do sądu w Budzanowie, a zestawia te momenta, jak następuje :

Korzyści dla gminy są :

1. Bliższe oddalenie od urzędu podatkowego w Budzanowie.
2. Bliższe oddalenie od c. k. sądu w Budzanowie.

Korzyści dla powiatu żadne, bowiem wyłączenie gminy jednej ze związku reprezentacji powiatowej nie umniejszy kosztów administracyjnych powiatu.

Niekorzyści wypływające dla gminy:

1. Dalsze oddalenie od władz powiatowych rządowych i autonomicznych, zatem utrudnienia w wykonywaniu własnego i poruczonego zakresu działania.
2. Brak w Budzanowie urzędu ewidencyjnego dla katastru i podatku gruntowego.
3. Dalsze oddalenie od okręgu poborowego.
4. Jak świadczy petycya sprzeciwiająca się wyłączeniu w ustępie II., uchwaliła Rada powiatowa w Czortkowie za przyczynieniem się ze strony gminy kwotą 500 K. i od obszaru dworskiego kwotą 1000 K., wymurować 4 kilometry gościńca, łączącego gminę z gościńcem murowanym z Czortkowa do Trembowli prowadzącym. Budowa tego dojazdu w razie wyłączenia gminy zostałaby zaniechaną, a tem samem gmina nie uzyskalaby tak koniecznej potrzebnej drogi bitej.

Niekorzyści dla Reprezentacji powiatowej w Czortkowie :

Umniejszenie siły podatkowej powiatu, bowiem gmina i obszar dworski Zwiniacz, opłacając 36% dodatków powiatowych, uiszczają :

gmina	1598 kor. 38 hal.
obszar dworski	917 " 74 "
Razem	2508 kor. 12 hal.

Podatek opłacany wynosi zatem $\frac{2508 \times 100}{36} = 6966$ kor. 66 hal.

a gdy obecnie suma podatków bezpośrednich w powiecie czortkowskim wynosi

244.695 kor. 90 gr., to wraz z ubytkiem opłacanych przez gm. i ob. dw. Zwiniacza dodatków, zmuszoną będzie rada powiatowa w Czortkowie podwyższyć o 1% dotychczasowe dodatki do podatków, by pokryć niedobory budżetu swego.

Wprawdzie sprawozdanie komisji administracyjnej z r. 1903 przedstawia, że nawet po wyłączeniu Zwiniacza zamyka się budżet reprezentacji powiatowej nadwyżką dochodów; lecz zważyć teraz należy, że powiat czortkowski często nawiedzają klęski gradowe i szkody wyrządzane przez myszy polne, czego następstwem odpisywanie podatków. Przewidując te okoliczności, zmuszoną jest reprezentacja powiatu budżet swój ze znaczniejszą nadwyżką dochodów układać.

Komisja administracyjna rozważywszy powyżej przytoczone korzyści i ujemne strony proponowanej zmiany terytorialnej, uznaje:

1. Że mieszkańcy Zwiniacza przez przyłączenie do c. k. sądu w Budzanowie będą mieli ułatwienie z powodu bliskości tego miejsca. Natomiast sądzi komisja, że korzyści spodziewane z przydzielenia do nrzędu podatkowego w Budzanowie nie są zbyt doniosłe; bowiem na pobór podatków od kontrybuentów w gminie oznacza zwykle urząd podatkowy tylko pewne dni w roku, nie mogą zatem kontrybucenci wpłat tych okazjonalnie każdego dnia załatwiać. Zresztą dla zebrania i odwiezienia podatków może gmina ustanowić kolektantów, lub też odsełać podatki do Czortkowa pocztą, która jest na miejscu w Zwiniaczu. Komisja zauważa, że w Budzanowie nie ma nrzędu ewidencyjnego, a ten jest w Trembowli oddalony o 24 kilom. Pomijając kwestyę oddalenia, to nie potrzeba wiele udowadniać, jakie trudności i niedogodności wynikają dla stron z braku tego nrzędu w siedzibie nrzędu podatkowego. Akta, jak arkusze indywidualne i inne znajdują się chwilowo bądź to w siedzibie nrzędu podatkowego, bądź w nrzędzie ewidencyjnym — zatem byłyby te akta w Budzanowie lub w oddalony o 24 klm. Trembowli, a starający się o pewne zmiany w arkuszach indywidualnych narazoni byłby odbywać częstokroć bezskuteczne podróże do jednej lub drugiej miejscowości. Takie utrudnienia były już w tej wysokiej Izbie omawiane.

2. Że wraz z przyłączeniem gminy do sądu w Budzanowie, a tem samem do reprezentacji pow. w Trembowli utraci gmina przynajmniej na czas dłuższy możność dostania murowanego gościńca.

3. Że mieszkańcy utracą korzyści wypływające ze skoncentrowania wszystkich nrzędów, jakie są w Czortkowie; przedewszystkiem nrzędu ewidencyjnego i podatkowego. Wreszcie zauważa komisja, że dodatki powiatowe tak w Czortkowie jak i w Trembowli są te same tj. 36%.

Komisja sądzi, że decydując w tej sprawie, należy też uważać na opinię Rady powiatowej i opinię protestującego grona mieszkańców Zwiniacza i obszaru dworskiego — wreszcie i na umniejszenie siły podatkowej powiatu o 2500 koron rocznie.

Komisja sądzi przeto, że jakkolwiek przytoczone ujemne strony wynikające z zamierzonej zmiany terytorialnej, mogą z czasem być usunięte, to w obecnych warunkach nie może doradzać wyłączenia gminy Zwiniacza z okręgu c. k. sądu w Czortkowie i reprezentacji powiatowej a przyłączenia jej do sądu w Budzanowie i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm nie nznaje za korzystne wydzielenia gminy i obszaru dworskiego Zwiniacz z okręgu sądowego i politycznego w Czortkowie a przyłączenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Budzanowie i Starostwa w Trembowli.

Uchwałą tą załatwione zostają równocześnie petycje gminy Zwiniacz z dnia 30. września 1904 Ls. 596 i petycja mieszkańców Zwiniacza wniesiona 8. października 1904 Ls. 839.

Przewodniczący:

Jan Szeptycki.

Sprawozdawca:

Mikołaj Torosiewicz.

